

Metodyka integrowanej ochrony cebuli ozimej przed wciornastkiem tytoniowcem

dr Piotr Szafranek

Opracowanie przygotowane w ramach **zadania 1.15**

„Aktualizacja istniejących i opracowanie nowych integrowanych programów ochrony roślin warzywnych przed szkodnikami jako podstawa nowoczesnych technologii produkcji warzyw ”

Programu Wieloletniego

„Rozwój zrównoważonych metod produkcji ogrodniczej w celu zapewnienia wysokiej jakości biologicznej i odżywczej produktów ogrodniczych oraz zachowania bioróżnorodności środowiska i ochrony jego zasobów” finansowanego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Skierniewice 2014

Gatunek: Wciornastek tytoniowiec (*Thrips tabaci* Lind.)

Rząd: Wciornastki (Thysanoptera)

Rodzina: Wciornastkowate (Thripidae)

Opis szkodnika:

Wciornastek tytoniowiec to niewielki, trudno dostrzegalny gołym okiem owad o długości ciała dochodzącej do 1,3 mm. Jego ubarwienie zmienia się wraz z wiekiem i zależy od stadium rozwojowego. Larwy i nimfy mają ciało koloru żółtawego natomiast osobniki dorosłe są ciemnobrunatne. Pod względem budowy ciała wszystkie stadia rozwojowe są do siebie dość podobne, różnice dotyczą głównie rozmiarów i obecności skrzydeł. Larwy będące najmłodszym stadium rozwojowym nie mają skrzydeł, nimfy posiadają jedynie ich zaczątki, natomiast osobniki dorosłe mają 2 pary skrzydeł z charakterystyczną tzw. frędzlą.

Zimują osobniki dorosłe w resztkach roślinnych z pól uprawnych, w wierzchniej warstwie gleby, na miedzach i w przechowalniach. Wiosną owady wylatują z ukrycia i zasiedlają różne gatunki roślin. Samice składają jaja pojedynczo pod skórkę liści. Z jaj wylęgają się larwy, które żerują przez jakiś czas na roślinie na której się wylęgły, a następnie przekształcają się w nimfy. W przeciwieństwie do larw nimfy są mało aktywne i nie pobierają pokarmu. Swój rozwój przechodzą przeważnie w ukryciu, w wierzchniej warstwie gleby lub pomiędzy przylegającymi do siebie liśćmi pora, na granicy wybielonej i zielonej części rośliny. Nimfy przekształcają się następnie w osobniki dorosłe, które rozlatują się, rozpoczynają żerowanie i rozmnażanie na kolejnych roślinach.

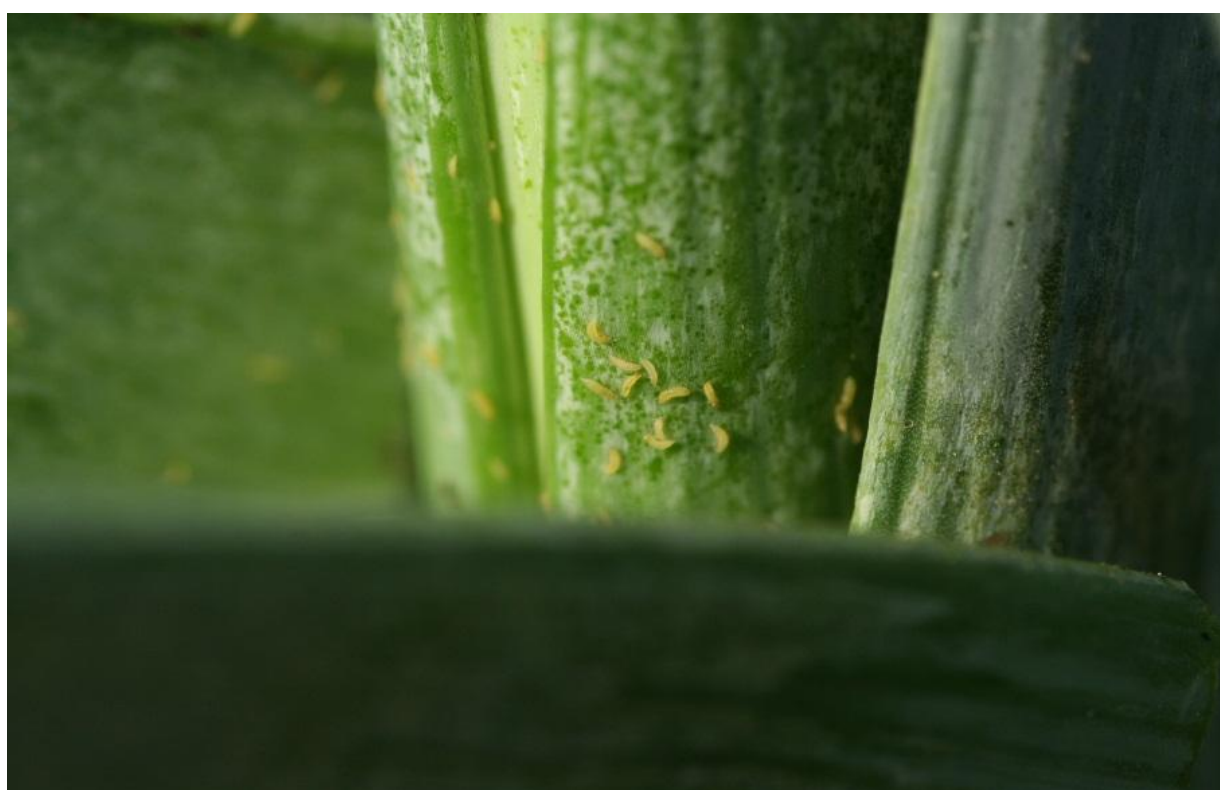
Osobnik dorosły wciornastka

Larwy wciornastków

Szkodliwość:

Stadium szkodliwym tego owada są zarówno larwy jak i osobniki dorosłe, które odżywiają się wysysając z roślin soki komórkowe. W wyniku żerowania wciornastków do pustych, uszkodzonych komórek dostaje się powietrze, powodując powstawanie na liściach charakterystycznych srebrzystych plamek. Początkowo małe i niemal niezauważalne, na skutek łączenia się ze sobą, plamy powiększają się i z czasem obejmują znaczną powierzchnię liścia. Można w ich pobliżu zaobserwować także małe, czarne punkciki – odchody wciornastków. Zaatakowane przez wciornastka tytoniowca rośliny słabiej rosną, dają niższy plon oraz mają obniżoną wartość handlową.

Liście cebuli uszkodzone przez wciornastki

Ochrona:

Metoda polega na zwalczaniu wciornastka tytoniowca w uprawie cebuli ozimej przy pomocy zarejestrowanych do tego celu insektycydów. Termin wykonania zabiegu ustala się w oparciu o sygnalizację pojawienia się szkodnika stwierdzoną na podstawie monitoringu. Proponowana metoda jest uzupełnieniem dla innych powszechnie znanych metod zwalczania tego szkodnika takich jak:

1. Zakładanie plantacji z uwzględnieniem zmianowania

2. Zakładanie plantacji z uwzględnieniem upraw sąsiadujących tzn. z dala od plantacji cebuli, pora oraz innych upraw, na których wciornastki chętnie żerują
3. Niszczanie chwastów
4. Niszczanie resztek poźniwnych
5. Przeprowadzanie zabiegów deszczowania

W celu zapewnienia skutecznej ochrony cebuli ozimej przed szkodami wyrządzanymi przez wciornastka tytoniowca zaleca się postępowanie według poniższego schematu:

1. Od momentu wschodów rozpocząć lustrację uprawy w celu wykrycia wciornastków na roślinach cebuli
2. Lustrację plantacji przeprowadzać systematycznie co siedem dni
3. Jednorazowa lustracja polega na dokładnym obejrzeniu 15 losowo wybranych roślin
4. Oglądając roślinę wciornastków szukamy na całej powierzchni liści asymilacyjnych, przy czym ze szczególną uwagą należy przeglądać liście w dolnej ich części
5. Po zaobserwowaniu pierwszych wciornastków na roślinach należy wykonać pierwszy cykl zabiegów odpowiednim środkiem ochrony roślin (lista środków znajduje się na stronach Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi)
6. 1 cykl składa się z dwóch zabiegów wykonanych co 7 dni
7. Jeżeli po zastosowaniu cyklu zabiegowego w wyniku prowadzonej systematycznie lustracji okaże się, że na roślinach ponownie znajdują się wciornastki należy wykonać kolejny (drugi) cykl zabiegów
8. Wiosną, lustracje należy rozpocząć jak najwcześniej, gdy tylko pozwolą na to warunki pogodowe
9. Lustrację plantacji powinno się przeprowadzać systematycznie co siedem dni aż do momentu zbioru
10. Jednorazowa lustracja polega na dokładnym obejrzeniu 15 losowo wybranych roślin
11. Oglądając roślinę wciornastków szukamy na całej powierzchni liści asymilacyjnych, przy czym ze szczególną uwagą należy przeglądać liście w dolnej ich części, tuż nad cebulą
12. Po zaobserwowaniu wciornastków na roślinach należy je policzyć a uzyskany wynik uśrednić w przeliczeniu na 1 roślinę.
13. Jeżeli średnio na 1 roślinie znajduje się 6 lub więcej wciornastków, należy wykonać pierwszy cykl zabiegów odpowiednim środkiem ochrony roślin (lista środków znajduje się na stronach Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi)
14. 1 cykl składa się z dwóch zabiegów wykonanych co 7 dni

15. Jeżeli po zastosowaniu cyklu zabiegowego w wyniku prowadzonej systematycznie lustracji okaże się, że na 1 roślinie ponownie znajduje się 6 lub więcej wciornastków należy wykonać kolejny (drugi) cykl zabiegów

Wciornastek na młodej roślinie cebuli ozimej